

An abstract painting by Jeroen Jeroense. The composition is dominated by vibrant blue and white brushstrokes in the upper half, transitioning into a lower section of dark red, brown, and pinkish tones. The brushwork is thick and expressive, creating a sense of movement and depth. The overall effect is one of dynamic energy and emotional intensity.

Jeroen Jeroense

God is hier en nu

een moderne
spiritualiteit

God is hier en nu

Een moderne
spiritualiteit

Jeroen Jeroense

theologische uitgeverij NARRATIO

Colofon

ISBN 978 90 5263 814 0

Illustraties: © Carel van Gestel

Omslagfoto: Jeroen Jeroense © Frederike Jeroense

Bron illustraties pagina 7, 21, 23, 24, 28, 39, 49, 66, 69, 79, 91 ,94: internet

© 2010 theologische uitgeverij NARRATIO, Postbus 1006, 4200 CA Gorinchem

tel. 0183 62 81 88 fax 084 739 29 45 e-mail: verkoop@narratio.nl

Actuele informatie is te vinden op www.narratio.nl.

Onze uitgaven zijn ook te koop via de boekhandel en www.kerkboek.nl (ook in België).

Niets uit deze uitgave mag verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm digitale bestandskopie, luisterboek, Digi-boek, Internet-PDF of op welke andere wijze dan ook, behoudens voor eigen gebruik, zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever c.q. de auteur.

Inhoud

Woord vooraf: Jeroen de Cuyper, abt Norbertijnenabdij Tongerlo	5
1. Een moderne spiritualiteit	7
2. De goddelijke mens	17
3. Het alledaagse	27
4. Leven met open zinnen	39
5. Goddelijk lichaam	49
6. God ervaren in kunst	59
7. Gedragen door de tijd	69
8. De reis naar harmonie	79
Nawoord	91
Geraadpleegde literatuur	93
Bij de foto's/fotoverantwoording	94

En mocht je soms niet weten
Waar je Mij zult vinden
Dwaal dan niet van hier naar ginds,
Maar, als je Mij wilt vinden,
Moet je Mij zoeken in jezelf.

Theresa van Avila

Ik denk wel dat het anders wordt
Want een dag is veel te kort
Voor een engel om te sterven
En het stof is het bewijs
Het zilver wort al langzaam grijs
Ook al heeft ze net staan verven
Maar ik kan er wel mee leven
Want wat mooi is duurt maar even
Dat is lang genoeg voor mij
Al ben ik stiekem toch wel blij
Dat ik haar snel heb opgeschreven

Bløf

Woord vooraf

'Spiritualiteit' kent een verruimde aantrekking en een grote verbreding in de voorbije decennia, in de zin van levenswijsheid en levenskunst. Ze lijkt wel een therapeutische bijklank in zich te dragen voor een gezonde levensvisie. In de moderne spiritualiteit gaat men op zoek naar een 'zijn' in schoonheid, waarheid en goedheid, waarin de presentie van de Allerhoogste wordt ontwaard en onderkend. Maar ook de shock van de absurditeit en zinsverbijstering, de verwildering en verruwing maakt een onweerstaanbaar diepe verzuchting vrij in de mens die opnieuw verlangt door God teder te worden aangeraakt.

Buiten de religieuze kaders zijn vele mensen geboeid geraakt door spiritualiteit als een bezieling en een oriëntatie. Ze heeft een eigen fascinatie, die tegemoetkomt aan de wens om de werkelijkheid 'die veelheid in zich draagt en ook dus verdeeldheid en spanning', om te vormen tot eenheid die glanst van eenvoud.

Als stapstenen in een kabbelende beek worden plaatsen uit het dagelijks leven voor ons aanzetten van spiritualiteit. Het buitengewone in het alledaagse, het fascinerende van de 'geschapen natuur', de charme van de schoonheid, de drempels van het leven, ze komen in dit boek aan de orde. Intense ervaringen van een eenheid en harmonie worden ons aangewezen tijdens een wandeling in de tuin van het leven. Alledaagse, gewone gebeurtenissen én grenservaringen worden in hun hoogte, diepte en breedte ervaren als signalen van een overstijgende betekenis. Ze zijn ook de sterke nú-momenten van aanvaarding en van dankbaarheid voor wat gebroken is en gebreken vertoont, maar geheel wordt voor een nieuwe toekomst.

Spiritualiteit is zuurstof voor de beklemming van het leven. Spiritualiteit weet innerlijk om te vormen wat zich verdeeld en weerbarstig aandient in leven en samenleven.

Spiritualiteit toont momenten waarop God zich laat ontmoeten en zijn Woord weeft in ons menselijk denken en spreken en voelen. De Andere optimaliseert in de spiritualiteit de smaak van de mystiek.

Onze ervaring van eenheid en harmonie, die ons overkomen in uiteenlopende levensomstandigheden, zijn zovele aanzetten om ook een te proeven van de spiritualiteit van grootmeesters als Benedictus, Franciscus van Assisi en Martin Buber. Het geestelijk erfgoed groeit echter niet in het wild, maar in bijzondere biotopen, in de beste tradities van godgewijd leven, waar onbevangenheid, volharding en discipline mee de dienst uitmaken.

Ontleent spiritualiteit niet zijn echte glans aan God, die op gunstige momenten het leven, onvermoed en onverwacht, doordringt om het tot heelheid en harmonie te brengen, voltooid en klaar voor Zijn toekomst die met 'hier en nu', met de tijd, niets meer van doen heeft? De intieme ervaring van het nú-moment draagt zijn vluchtigheid het intens verlangen naar duurzaamheid en eeuwigheid... misschien doet U het toch ook, van het 'hier en nu' naar de hemel kijken... spiritualiteit als aspiratie naar inspiratie.' naar de hemel kijken... spiritualiteit als aspiratie naar inspiratie.

1. Een moderne spiritualiteit

Veel mensen hebben het gevoel dat er meer is tussen hemel en aarde. Het leven kan toch niet louter en alleen bestaan uit eten, slapen en werken? We gaan op zoek naar de zin van het bestaan. Al sinds zijn vroegste bestaan zoekt de mens God om het leven te kunnen begrijpen. Tijdens de reis door het leven speurt hij naar goddelijke momenten. Waar laat God zich vinden? De kerk der eeuwen wees altijd naar de hemel. Maar daar is God niet te vinden. God is altijd hier en nu. In de ervaring van harmonie in ons bestaan. Spiritualiteit als ervaring van heelheid is heel aards.

Hier zijn is heerlijk

Rond 1899 schildert Isaac Israëls zijn bekende werk 'Ezeltje rijden langs het strand'. We zien drie kinderen die op ezeltjes langs het strand rijden, in die tijd een populair vermaak. De zon spat van het in frisse tonen weergegeven tafereel. Je ziet de met vrolijke hoeden getooide kinderen intens genieten. Een begeleider loopt achter hen aan. Israëls heeft de zee zo geschilderd dat je het zilt op je tong proeft en de golven aan de branding hoort. Het schilderij bruist van het leven. Een speelse impressie die de moderne mens nog steeds

kan
bekoren.
Je ruikt
de zee
en je
ervaart
het

plezier van de drie meisjes die een mooie zomerdag beleven.

Aan het eind van de negentiende eeuw vormt de pas ontstane badcultuur steeds vaker een onderwerp in de schilderkunst. Kunstenaars als Mauve en Breitner ontdekken de mondaine badgast die voorzichtig de geneugten van de zee aan het proeven is. Elegante dames die met parasols over het strand paraderen, spelende kinderen en pittoreske vissersboten worden door hen in verf vereeuwigd. Steeds weer schijnt op hun schilderijen onafgebroken de zon. Een frisse bries zorgt voor de nodige afkoeling. Het is er heerlijk toeven. Lekker genieten van de gezonde buitenlucht. Het stof van de grauwe winter wordt afgeschud en de zeelucht ingeademd. Een schoonmaak van lichaam en ziel. Er wordt, met andere woorden geleefd!

Israels heeft met zijn schilderij het proeven van het leven willen uitbeelden de dag aan het strand is voor de kinderen een hemels gebeuren. Ze gaan er zo in op dat de tijd voor hen lijkt stil te staan. Voor hen mag het ritje op de ezel eeuwig duren. Met hun wapperende witte jurken en blonde haren lijken ze op vrolijke engeltjes. een soort strandcupidootjes. Voor hen is de hemel hier op aarde te vinden. Niet ergens ver weg aan de blauwe lucht, maar op de rug van een ezel in het rulle zand. De drie kinderen op het strand roepen de toeschouwer op om ook van het leven te genieten, het hemelse moment te grijpen. Het schilderij appelleert aan het kinderlijke gevoel van geborgenheid en speelsheid. Voor je het weet is het goddelijke moment voorbij. Spiritualiteit is genieten van het goddelijke moment. Niet straks of morgen, maar nu. Het is de kunst om in het heden het goddelijke te zoeken en te vinden. Helaas hangt het schilderij van Israels niet in een kerk. Daar zal de gast tevergeefs speuren naar een verbeelding van vrolijk spelende kinderen of een zonovergoten terras met uitgelaten gasten. Eerder valt er een beeld van een gekruisigde Christus te ontdekken dan een verliefd stel in een stevige omarming. Gekwelde heiligen confronteren de toeschouwer met het lijden op moeder aarde. Smartelijke gezichten wekken niet de indruk dat er van het leven genoten kan worden. Integendeel. De kerk der eeuwen leerde het volk dat goddelijke momenten pas na de dood te genieten waren. Het werkelijke, ware leven zou pas beginnen wanneer de mens het aardse voor het hemelse had verruild. In plaats van het volk aan te sporen om in het heden van het goddelijke te genieten, werd

degene die al te losbandig zou leven de hel voorgespiegeld. Het leven was volgens de leer van de kerk een tranendal waar je maar zo snel mogelijk doorheen moest zien te komen. Wie nauwgezet de regels van de kerk had gevolgd, kon wellucht rekenen op een plaatsje in de hemel. Maar zeker weten deed je dat nooit. In plaats van een veld vol goudgele zonnebloemen, zag de kerk liever 'Het laatste oordeel' van Jeroen Bosch boven het altaar. Op dit indrukwekkende drieliuk schildert de beroemdste zoon uit Den Bosch vol verbeeldingskracht de laatste uren van de mensheid. Het linkerpaneel wordt gevuld met de zondeval van de oermensen Adam en Eva. Na het eten van de verboden vrucht rest hen niets anders dan de vlucht uit het paradijs. De meeste aandacht gaat uit naar het middenpaneel, dat op een spookachtige manier het laatste oordeel verbeeldt. Vanuit een helderblauwe hemel ziet een met een rood gewaad omgorde Jezus neer over de aarde. Zonder blikken of blozen oordeelt Hij wie er mag vertoeven in de hemel en wie er eeuwig zal branden in de hel. Terwijl de aarde in vuur en vlam staat, worden de overgebleven zondaars overvallen door de meest krankzinnige gedachten. Op het rechterpaneel teisteren boosaardige duivels de naakte verdoemden in de hel. Het schilderij van Bosch blijft als een nachtmerrie op je netvlies hangen. De boodschap is duidelijk: voorkom dat je als mens overgeleverd wordt aan de eeuwigdurende folteringen in de hel.